

kültesi, Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi doçenti Dr. Hâmidde Topçuoğlu, bu defa kitabın bütününe bazı kısıntı ve ilâvelerle öğrencilere yarayacak bir el kitabı şekline sokarak “Hukuk Sosyolojisi” adıyla yayımlamış bulunuyor.

Dr. Hâmidde Topçuoğlu bu kitabında ilkin Hukuk Sosyolojisinin diğer bilim dallarıyla münasebetini sonra da bir Tarihçesini yapmaktadır. Tarihçenin hazırlayıcılar bölümüne İbni Halidün eklenmiş, Kurucular arasında da Durkheim sosyolojisine fazlaca yer verilmiştir. Gene Gurvitch'in sosyolojik görüşüne uyarak, Hukuk Sosyolojisini: Sistematik, Tipolojik ve Genetik diye üç bölüme ayıran Dr. Hamide Topçuoğlu; birinci bölümde mikrososyolojik tiplerin doğurduğu hukuk türlerini; ikincide, kısmi zümrelerin doğurduğu hukuk sistemlerini; nihayet üçüncü bölümde Genetik hukuk sosyolojisini ilgilendiren, “hukukun gelişme ve değişme temayüllerini ve bunlara tesir eden âmilleri gözden geçirmektedir.

N. S. KÖSEMİHAL

HANS FREYER: “Endüstri Çağı”, (Çevirenler: Bedia Akarsu ve Hüseyin Batuhan İstanbul, 1954.

1953 yılının Ocak ayında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin davetlisi olarak İstanbula gelen tanınmış Alman Sosyoloğu Hans Freyer (1887) “Endüstri Çağı” üzerine altı konferans vermişti. İşte yukarıda adı geçen eser bu konferansların Almanca asıllarıyla Türkçe çevirilerinden meydana gelmiştir.

Hans Freyer bu seri konferansların ilkinde: “Endüstri Çağının dünya tarihi bakımından anlamı” konusunu ele almakta ve şöyle demektedir: “Aşağı yukarı 4000 yıllık bir geçmişi olan atlı araba hiç bir esaslı değişikliğe uğramadan 1830 yılına kadar kalmıştı. Deniz taşıtı yelkenliler ise arabadan çok daha eskidir, tarihin karanlıklarına gömülür. Ama XIXuncu yüzyılın ilk yarısında buharlı gemiler dünya denizlerini kapladı. 1830 ile 1870 arasında da demir yolu sistemi bütün dünyayı ağ şeklinde sardı. XIX uncu yüzyılda şöyle bir duygu vardı: insanlık teknik bakımdan binlerce yıl duraklamıştı, ilk defa şimdi bir yarılma oluyordu, her on yıl bir yenilik getiriyordu, ilerleme son hızıyla alıp yürümüştü. Kısası dünyanın tablosu hiçbir zaman XIX uncu yüzyıldaki bu değişiklik kadar hızlı olmamıştır. XIX uncu yüzyılda başlayan bu endüstri çağı insanın içine de işleyerek onu beden ve ruhu ile eski dünyadan, modern dünyaya geçirmiştir”.

Hans Freyer Birinci Konferansında XIX uncu yüzyılın başlarında doğan Endüstri çağının önemini belirttiikten sonra ikinci konferansında Endüstri Tekniğinin bir tarihini yapmaktadır. İlk endüstri dalgası 1765-1780 yılları arasında İngilterede dokuma endüstrisi alanında kendini göstermiştir. İkinci dalga 1780 yıllarında demir ve dökme çelik endüstrisinde başlar. Üçüncü dalgayı 1825 yıllarında başlayan ulaştırma çağı teşkil eder, (Tren, buharlı gemi). Dördüncü dalga 1850 de başlar. Bu çağda

kimya endüstrisi gelişir. Beşinci dalga 1875 de Elektrik endüstrisini, altıncı çağ (1889) benzin motorü endüstrisini doğurmaktadır. Bugün bu altı dalgaya bir yenisini atom gücünü de eklememiz gerekir.

Üçüncü konferansda (1860 a kadar) "Sosyal tabakaların yer değiştirmesi" konusu ele alınmakta: Köylerden endüstri merkezlerine yapılan göçler, işçi sınıfının doğuşu, Köylülerin serflikten kurtulması, bunun sonucu olarak endüstri merkezlerini besleyecek kaynakların açılması, işçi şartlarının ağırlığı, proletarya sınıfının doğuşu gözden geçirilmektedir. Dördüncü konferansta, 1850 den sonra işçilerde sınıf şuurunun nasıl doğduğu, "Marxisme" in gelişmesi anlatılmaktadır.

Beşinci konferansta Endüstri toplumunun tehlikeleri gibi manevî problemler ele alınmakta, Son konferansta da Sosyolojinin konusu ve görevi üzerinde durulmaktadır.

N. Ş. KÖSEMİHAL

Laiklik: (Millî Tesanüt birliği Yayını: 4, Türk Devrim ocakları tarafından hazırlanmıştır), İstanbul Osman Yalçın Matbaası, 1954 184 sahife.

Türk Devrim ocaklarının hazırladığı ve Millî Tesanüt Birlięinin bastırđı bu kitap "Laiklik" konusu üzerine hazırlanmış birçok incelemelerin, yazıların bir araya getirilmesinden meydana gelmiştir.

Kitapta, Laik kelimesinin Etyomu ve anlamları, Laikleşme ve Laiklik, Laiklik ve din taassup, Devrim ve Laiklik, Vicdan hürriyeti,, Atatürk ve Laiklik, Anayasada Laiklik, Tekke ve Tarikatların seddi ve tarikatların men'i, Laiklik ve kıyafet devrimi, suç olarak laikliğe aykırı hareketler, Türkiye Cumhuriyetinde Laikliği ve vicdan hürriyetini ilgilendiren mevzuat, Hukuk ile Din, Laiklik millî hakimiyetin esasıdır. Atatürk'ün Laiklik ve irtica hakkındaki fikirleri, Hilafet ve Laiklik, Ahmet Cevdet Paşanın din ve Laiklik anlayışı, Din dersleri gibi Laiklikle ilgili çeşitli konular başka başka yazarların, uzmanların, düşünürlerin kaleminden çıkmıştır.

N. Ş. KÖSEMİHAL